

Vražji rep

(Belokrajinska pripovedka)

Živel je v Beli Krajini šivávec, ki je bil prebrisane glave, da malo mu podobnih. Belokrajincem je šival bregéše, Belokrajinkam róbače, vsem pa je rad zagodel kakšno smešno, da ga skoraj ni bilo dne, ko bi se ljudje ne smejali šivávčevim norčijam. Nekaterikrat je prebrisani krojaček ugnal že takšno, da se je Belokrajincem kar kolcalo od smeha.

Zvedel je za šivávčeve norčije sam vrag, ki je tisti čas šepal po Beli Krajini in lovil grešne duše v svojo malho. Bil je pustež in velika šleva. Rad bi se še on enkrat nasmejal šaljivcu šivávcu in ga je obiskal.

Toda, komaj je vstopil v izbo, kjer je prebrisani krojač vbadal iglo v hodno platno, že je po vsej hiši zasmrdelo po zažgani smoli. Šivávec je kajpa takoj spoznal vraga, ki je priliznjeno pozdravil:

»Dober dan, mojster!«

»Bog daj, da bi se ti obisti posušile!« je zagodrnjal krojaček in se zarežal vragu, ki je pri besedi Bog zastokal, kakor da bi ga kdo z gorjačo potipal po rogati butici.

Čez čas pa je krojaček kar naravnost vprašal:

»Kaj bi rad od mene? Kaj iščeš v moji bajti, šepavi smrduh?«

Vrag je pričel v zadregi jecljati, ker ni vedel, kako naj bi napeljal pogovor v pravo smer. Ko pa je videl, da krojaček kar naprej plju-

va po tleh, ga je pograbila radovednost in je brž vprašal:

»Ti, mojster, zakaj pa kar naprej pljuvaš po tleh?«

»Zato, ker tobak čikam!« se je odrezal krojaček.

Vraga je zaskominalo po tobaku, pa je prosil šivávca, naj bi še njemu dal za ščepec tobaka. »Veš,« je dejal, »tobak imam od nekdanj rad. In ni je lepše stvari, kakor žvečiti dišečo travo in pljuvati...«

Prebrisanemu krojačku pa je padla v misel nagajivost in je zaklical:

»Zini!«

Vrag je odprl usta, šivávec pa je namesto v mehur, kjer je imel natlačen tobak, segel v likalnik in potisnil vragu v smrdljiva usta kosček žarečega oglja.

Od bolečin je pričel vrag tuliti in skakati po izbi, vmes pa je pljuval ko za stavo.

»Huuuuu!« je tulil, »tvoj tobak pa peče ko sam vrag!«

»Prav si povedal,« se je zarežal prebrisani šivankar. »Pa kaj nisi rekel, da bi rad pljuval? Zdaj pa le daj!«

Vragu pa ni bilo do šale in je začel šivávca zmerjati z goljufom.

»Kaj si dejal, da sem goljuf?« je zdajci vzkipek krojaček v narejeni jezi ter dvignil likalnik, kakor da hoče zdaj zdaj oplaziti vraga po grbi. »Vzemi besedo nazaj, če ne — te pobožam s temle železom po kosmati buči, da me boš pomnil!«

In vrag, ki je bil šleva, je z jokavim glasom zajeceljal:

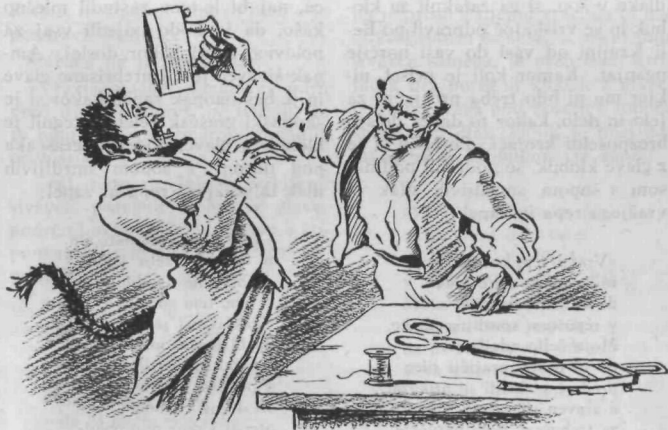
»Nikar me ne bij, mojster! Saj sem se le šalil. Pa kako naj vzamem besedo nazaj, ko sem jo pa komaj iz ust spravil?«

»Saj, šleva jecljava,« je krojaček tiho zabrunda in položil likalnik nazaj na mizo.

Ko se je vrag dodobra izpljuval, je zaprosil:

Vrag pa, ki je bil že od sile nestrpen, da bi slišal iz krojačevih ust smešnico, je brž vprašal:

»Povej mi, zakaj imaš golo glavo?«

»No, zdaj mi pa povej kakšno smešno, pa te bom za plačilo nagradil, kar si boš poželed.« In še je povedal krojačku, da ima v repu čarobno moč in da ni drugega treba, ko izgovoriti željo in srečnika podrgniti pod nosom z vražjim repom.

»Oho, če je pa tako, potlej ti bom pa že povedal takšno, da se boš do solz nasmejal. Ampak za plačilo mi boš dal pa rep. Velja?«

»Velja!« se je vdal vrag in si izgovoril, da pride čez sedem let nazaj po svoj rep in po šivávčevo dušo.

»No, vprašaj me kaj, da ti smešno odgovorim,« je potlej rekel krojaček.

Šivávec se je pogladil po pleši in si brž izmislil:

»Ni bilo še na svetu osla, ki bi bil plešast kakor jaz, kosmatega pa, kot si ti, ima že skoraj vsaka vas...«

Vrag se je zakrohotal, da se mu je kar kolcalo od smeha; in krojaček je dobil stavo. Pograbil je škarije in — rsk! — je vragu odrezal šop smrdljivih dlak na koncu repa.

Golorepi vrag je bil zdaj še večja šleva kakor prej. Obljubil je, da se bo čez sedem let povrnil po svoj rep in po krojačkovo dušo, kakor sta se bila s šivávcem domenila, in odšantal je dalje po svetu.

Zdaj je imel šivávec vražji rep in z njegovo čarobno močjo je pričel uganjati čarovnije, da se je vsa Bela Krajina smejala. Pustil je iglo in likalnik v bajti, povezal vražje dlake v šop, si ga zataknil za klobuk in se vriskajoč odpravil po Beli Krajini od vasi do vasi norčije uganjat. Kamor koli je prišel, nikjer mu ni bilo treba prosjačiti za jelo in delo, kakor to danes delajo brezposelni krojači. Potegnil si je z glave klobuk, se podrgnil pod nosom s šopom smrdljivih dlak iz vražjega repa in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Moja želja zdajle je,
da bi pečen prašičji rilec
predme v skledi se prikazal,
a zraven rilca tudi vinca
za trebušast, poln barilec!«

Komaj je izrekel, že se je zgodilo. Predenj se je prikazala skledda s pečenim prašičjim rilcem in barilček z vincem. Ker pa sam ni vsega pojedel, je nasitil še gladne sirote iz vasi, v katero se je tisti dan namahnil.

Ljudje so zvedeli za čarobno moč vražjega repa, ki ga je prebrisani šivávec nosil za klobukom, in so trumoma prihajali k njemu, da bi jim izpolnil drobne želje. Šivávec je rad vsakemu ugodil, le skopuhom in skopuljam je često marsikakšno zagodel.

Nekoč se izvedel za graščaka v gradu ob Lahinji, ki grajskim hlapcem in deklam niti mlečne kaše ni privoščil. Napotil se je v grad

in vprašal graščaka, če ima kakšno željo, da mu jo bo izpolnil. Skopuški graščak pa se je brž pričel pri-toževati, da so grajski hlapci in dekle preveč ješči, in je prosil šivávca, naj bi le-tem zastudil mlečno kašo, da jo bodo pojedli vsaj za polovico manj kakor doslej. Ampak šivávec je bil prebrisane glave in je baš naopak zapel, kakor si je skopuški graščak želel. Potegnil je klobuk z glave, podrgnil graščaka pod nosom s šopom smrdljivih dlak iz vražjega repa in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Graščakova je želja takšna,
da bi jezero mlečne kaše
v sobo to se izlilo,
a po kaši bi graščak,
tri dni in tri noči
otepal kakor motovilo!«

Komaj je izrekel, že se je zgodilo. Graščakova soba se je do polovice napolnila z mlečno kašo, on pa je moral tri dni in tri noči plavati po mlečni brozgi in otepati z rokami kakor muha v močniku, da ni utonil. Tako je bil kaše sit do grla in jo je poslej privoščil svojim deklam in hlapcem, kolikor so je le poželeli. Ta šivávčeva norčija se je raznesla po vsej Beli Krajini; ljudje so se od smeha kar za trebuhe držali in privoščili skopuškem graščaku to čudno kopel v mlečni kaši.

Nekega dne je šel šivávec mimo raztrgane bajte, v kateri je mijavkala mačka. Stopil je v bajto in zagledal v kotu za mizo staro skopuljo, ki je kar naprej in naprej pre-

metavala kupček cvenkov ter jih preštevala, za gladno mačko pa se ni zmenila in jo je suvala in podila proč.

»Hej, mati, imate kakšno željo? Recite, in izpolnil vam jo bom!« je pozdravil krojaček.

Staruha pa je zavreščala:

»Vražja mačka, nimam ga miru pred njo! Če moreš, pa naredi, da jo bom lahko za zmerom zapodila od hiše.«

»O, tisto pa žel!« je vzkliknil šivávec, potegnil klobuk z glave, podrgnil skopoljo pod nosom s šopom smrdljivih dlak iz vražjega repa in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Babja želja zdajle je,
da bi metlo pograbila,
pa tri dni in tri noči
za gladno mačko se podila!«

Komaj je izrekel, je skopuška babá poskočila izza mize, pograbila v kotu za pečjo brezovo metlo in jo ucvrla za gladno mačko. Tri dni in tri noči se je lovila za mačko, toda ni je vlovila. Šele ob zori četrtega dne, ko je čarobna moč šivávčevih besed minila, je vsa upehana in utrujena lahko spustila metlo iz rok ter se sesedla na prag. Mačke pa odslej ni nikoli več grdila niti od hiše podila.

Tako je v norčijah, ki jih je uganjal šivávec po vsej Beli Krajini, minilo sedem let. Zdaj se je napotil nazaj v svojo bajto ter pričel znova šivati bregéše in róbače. Ko pa je prišel k njemu vrag, da bi mu odvzel rep in odnesel v peklo tudi šivávca samega, je prebrisani krojaček brž potegnil klobuk z glave, podrgnil vraga pod nosom s šopom smrdljivih dlak, ki jih je imel za taknjene za klobukom, in zapel:

»Vražji rep, kosmati rep,
ni na svetu želje take,
da bi ji ne ugodile
v repu tem smrdljive dlake.
Moja želja zdaj je ta:
Vrag po dušo je prišel,
da bi praznih rok odšel,
šleva golorepa, tja,
od koder je prišel!«

Rečeno — storjeno! Ukanjeni vrag je zatulil in jo praznih rok ter šantajoč ucvrl v peklo.

Ko je šivávec umrl, so sosedge prišli v bajto in iskali vražji rep, a smrdljivih dlak ni bilo nikjer. Še dandanes iščejo čarobni rep, od bajte do bajte hodijo babjeverni ljudje in sprašujejo po njem. Kdor ga bo našel, bo srečen. Lahko bo spet kolovratil po vsej Beli Krajini, uganjal norčije in izpolnjeval ubogim Belokrajincem drobne želje, ki jih imajo vsi na pretek.

